

P. VERGILI MARONIS GEORGICON LIBER QVARTVS

Sed siquem proles subito defecerit omnis,
nec genus unde novae stirpis revocetur habebit,
tempus et Arcadii memoranda inventa magistri
pandere, quoque modo caesis iam saepe iuvenicis
insincerus apes tulerit cruor. Altius omnem 285
expediam prima repetens ab origine famam.
Nam qua Pellaei gens fortunata Canopi
accolit effuso stagnantem flumine Nilum
et circum pictis vehitur sua rura phaselis,
quaque pharetratae vicinia Persidis urget, 290
[et viridem Aegyptum nigra fecundat harena,
et diversa ruens septem discurrit in ora
usque coloratis amnis devexus ab Indis]
omnis in hac certam regio iacit arte salutem.
Exiguus primum atque ipsos contractus in usus 295
eligitur locus; hunc angustique imbrice tecti
parietibusque premunt artis et quattuor addunt,
quattuor a ventis obliqua luce fenestras.
Tum vitulus bima curvans iam cornua fronte
quaeritur; huic geminae nares et spiritus oris 300
multa reluctanti obstruitur, plagisque perempto
tunsa per integram solvuntur viscera pellem.
Sic positum in clauso linqunt et ramea costis
subiciunt fragmenta, thymum casiasque recentes.
Hoc geritur Zephyris primum impellentibus undas, 305
ante novis rubeant quam prata coloribus, ante
garrula quam tignis nidum suspendat hirundo.
Interea teneris tepefactus in ossibus umor
aestuat et visenda modis animalia miris,
trunca pedum primo, mox et stridentia pennis, 310
miscentur tenuemque magis magis aëra carpunt,

donec, ut aestivis effusus nubibus imber,
erupere aut ut nervo pulsante sagittae,
prima leves ineunt si quando proelia Parthi.

Quis deus hanc, Musae, quis nobis extudit artem? 315

Unde nova ingressus hominum experientia cepit?

Pastor Aristaeus fugiens Peneia Tempe,
amissis, ut fama, apibus morboque fameque,
tristis ad extremi sacrum caput adstitit amnis

multa querens atque hac adfatus voce parentem: 320

'Mater, Cyrene mater, quae gurgitis huius
ima tenes, quid me praeclara stirpe deorum,
si modo, quem perhibes, pater est Thymbraeus Apollo,
invisum fatis genuisti? aut quo tibi nostri

pulsus amor? quid me caelum sperare iubebas? 325

En etiam hunc ipsum vitae mortalis honorem,
quem mihi vix frugum et pecudum custodia sollers
omnia temptanti extuderat, te matre relinquo.

Quin age et ipsa manu felices erue silvas,
fer stabulis inimicum ignem atque interfice messes, 330

ure sata et validam in vites molire bipennem,
tanta meae si te ceperunt taedia laudis.'

At mater sonitum thalamo sub fluminis alti
sensit. Eam circum Milesia vellera Nymphae
carpebant hyali saturo fucata colore, 335

drymoque Xanthoque Ligeaque Phyllodoceque,
caesariem effusae nitidam per candida colla,
Nesaeae Spioque Thaliaque Cymodoceque,
Cydippeque et flava Lycorias, altera virgo,

altera tum primos Lucinae experta labores, 340

Clioque et Beroe soror, Oceanitides ambae,
ambae auro, pictis incinctae pellibus ambae,
atque Ephyre atque Opis et Asia Deiopea
et tandem positis velox Arethusa sagittis.

Inter quas curam Clymene narrabat inanem 345

Vulcani Martisque dolos et dulcia furta,

aque Chao densos divum numerabat amores
 carmine quo captae dum fuis mollia pensa
 devolvunt, iterum maternas impulit aures
 luctus Aristaei, vitreisque sedilibus omnes 350
 obstipuerunt; sed ante alias Arethusa sorores
 prospiciens summa flavum caput extulit unda
 et procul: 'O gemitu non frustra exterrita tanto,
 Cyrene soror, ipse tibi, tua maxima cura,
 tristis Aristaeus Penei genitoris ad undam 355
 stat lacrimans et te crudelem nomine dicit.'
 Huic percussa nova mentem formidine mater,
 'duc, age, duc ad nos; fas illi limina divum
 tangere,' ait. Simul alta iubet discedere late
 flumina, qua iuvenis gressus inferret. At illum 360
 curvata in montis faciem circumstetit unda
 accepitque sinu vasto misitque sub amnem.
 Iamque domum mirans genetricis et umida regna
 speluncisque lacus clausos lucosque sonantes
 ibat et ingenti motu stupefactus aquarum 365
 omnia sub magna labentia flumina terra
 spectabat diversa locis, Phasimque Lycumque
 et caput, unde altus primum se erumpit Enipeus
 unde pater Tiberinus et unde Aniena fluenta
 saxosusque sonans Hypanis Mysusque Caicus, 370
 et gemina auratus taurino cornua vultu
 Eridanus, quo non alius per pingua culta
 in mare purpureum violentior effluit amnis.
 Postquam est in thalami pendentia pumice tecta
 perventum et nati fletus cognovit inanes 375
 Cyrene, manibus liquidos dant ordine fontes
 germanae tonsisque ferunt mantelia villis;
 pars epulis onerant mensas et plena reponunt
 pocula, Panchaeis adolescentum ignibus arae;
 et mater, 'Cape Maeonii carchesia Bacchi: 380
 Oceano libemus,' ait. Simul ipsa precatur

Oceanumque patrem rerum Nymphasque sorores
centum quae silvas, centum quae flumina servant.

Ter liquido ardentem perfundit nectare Vestam,
ter flamma ad summum tecti subiecta reluxit. 385

Omne quo firmans animum sic incipit ipsa: